

Politikarar og álit

TAÐ man uttan íva kennast tómligt og lógið at vera sambandsmaður nú dagin eftir, at tveir av oddamonnum í flokkinum í mong ár, hava lagt frá sær. Orsøkina siga teir vera innanhýsis ósemja.

VIT hoyrdu og sóu teir báðar í bæði útvarpi og sjónvarpi. Men aftaná stendur tú framvegis spyrjandi. Tú spyr, hví alt hetta skuldi henda í slíkum skundi og so eisini samstundis.

TÚ sat sum lurtari og hyggjari eftir kánus, tí her ruggaði ikki alt sum tað átti helt tú. Her vóru ov nógvir ósvaraðir spurningar fyri at kunna skilja alla orsøkina til hesa kollvelting í einum av okkara størstu politisku flokkum, til eini teirri størstu politisku hending her á landi í langa tíð. Og ikki bara ein hending, sum hevur áhuga og týðning fyri sambandsfólki aleina, men sum so sanniliga eisini vekir ans í øllum tí politiska lívinum her á landi.

HÓAST tað kann vera torført at koma djúpt inn í hugaheim J.L. Olsens, so stendur tað kortini púra greitt, at hann hevur ynskt at fara frá sum landsstýrismaður, tí hann er komin í minniluta til sínar egnu. Annars hava gingið søgur um, at tað leingi hevur verið vát í reiðrum millum teir báðar, Paula og Jógván Ingvarð. Hesin róligi, líttlatni og seigligi toftamaðurin hevur í sær sjálvum verið ein fullkomin mótsætningur til hin sprekska, framtúrandi og meira sjálvupptíka miðvingin. Fyrr ella seinni mátti bresta teirra millum. Og nú kom so skráðið.

VÆL vita vit, at eitt omanlop tekur annað við sær, men fáur mundu vara, at tað skuldi taka sjálvan formannin við. Tí hann hevur altíð verið til dystin fús, hevur altíð megnað at fáa sín vilja ígjøgnum. Høvd klárað einaóghvørja situatión uppá sín egnu serliga facon. Og hví so ikki eisini hesaferð verður spurt!

SJÁLVRUR sigur formaður sambandsflokksins, at hann tekur avleiðingarnar av, at hann ikki hevur megnað at stýrt flokkinum, nú semja bráðliga ikki er um eitt og alt hann sigur og ger. Ikki síðani 1906 er tað hent, at ósemja hevur verið í flokkinum - fyrr enn nú sigur Pauli Ellefsen. Hann metir tí verandi støðuna sum eina misálitisvátan á seg sum formann og pakkar síni tung.

SUM lurtarar og hyggjarar standa vit púra mállleys aftaná eitt slíkt úttali. Er hetta veruliga orsøkin til, at hesin maðurin, ið hevur halgað politiskum arbeiði so nógv av síni tíð, nú takkar fyri seg! Tað kann bara ikki passa. Tí hetta er ein alt ov jánkaslig og býlig forkláring og søm sig ikki einum av okkara mest framstandandi politikarum seinastu mongu árin.

ER tað ikki tvørturímóti náttúrligt og sunt fyri ein flokk, at menn ikki eru samdir í einum og øllum, at tað finnst fleiri enn ein meining um øll tey mongu av samfelagsins málum - eisini í sama flokki! Er tað ikki ein veikleiki heldur enn ein styrki at ásanna, at tað ongantíð hevur verið ósmeja í flokkinum í næstan 100 ár! Og hevði tað ikki verið formanni sambandsflokksins til størri sóma, um hann tók hetta innanhýsisstríðið sum ein maður og royndi at greiða tað heldur enn at loypa frá øllum, bara tí hann ikki einaferð fekk sín vilja!

NEI Pauli, hatta var ein fátaeksligur saluttur, hann var tær til lítlan sóma. At taka til rímingar júst tá tað veruliga galt at tetta lekan, tað átti tú ikki at verið maður fyri.

FYRI ein eygleiðara kennist tað ikki sørt spell, at ein hóast alt so evnaríkur politikari skal leggja frá sær á ein slíkan hátt. Gávur eigur hann men tíanverri má sigast, at tær eru misbrúktar av honum sjálvum til lítið annað enn at rumbula og buldra við. Tað vita vit øll. Og tað er hetta hansara rumbul, hansara æviga kílari, hansara pingongari, sum Finnboi tók til nú um dagarnar, sum nú rakar formann sambandsflokksins aftur sum ein boomerang. Eingin annar enn hann sjálvur er orsøkin til, at flokkurin nú bráðliga tykist farin fullkomiliga í upplýsing. Nú kann onkur halda, at hetta er ósömumligt skoðsmál at geva politikara, sum gevst eftir so langt áramál. Gamaní, men Pauli eigur at fáa tað aftur við somu mynt sum hann sjálvur hevur givið øðrum. Tað mundi vera honum til lítlan sóma, tá hann seinasta tingdagin hjá Hilmar Kass eftir 25 ára tenastu rætt og slætt rakkaði hann niður av tí allar grovasta slag.

AT tað leikar hart á í sambandsflokkinum í hesum døgum er eyðvitað. Men óivað man henda støða upptaka aðrar flokkar eins nógv. Aftaná slíka hending og aftaná tað kegl og klandur, sum hevur verið millum okkara politikarar, er greitt, at virðingin hjá vanligu føroyska veljaranum fyri politikarum er minkað nógv. Utan mun til flokk. Tað kenst sum um, at tær ringu tíðirnar her á landi hava fingið fólk at lata eygun upp fyri tí, sum veruliga fer fram á tí politiska leikpallinum. Á sama hátt sum æviga keglarið og rumblið í samgonguni hevur gjørt, at fólk missa álit á okkara politikarum, so hevur deyðatognin í andstöðuni eisini gjørt tað. Politikarar í øðrum flokkum hava tí onga orsøk til at kenna seg ov tryggir í sínum sessum. Veljarin eyðgleiðir als ikki bara bytlingarnar í sambandsflokkinum, men í øllum flokkum sum heild. Tí er lítið nytta at fróðast yvir trupulleikarnar hjá hinum. Tað er ikki ov nógv sagt, at hevði val verið í dag, so vóru fleiri blankir atkvøðuseðlar enn nakrantíð fyrr. Rætt og slætt tí, at fólk hava ov lítið álit á tí føroyska politikaranum.

VIT rópa okkum eitt demokratiskt samfelag. Vit breggja okkum av, at her á landi kunnu vit skriva og tala fritt, vit kunnu tjakast, vit kunnu hava orðaskifti, vit kunnu velja fólk á ting og í landsstýri at umboða tær ymsu meiningarnar osfr. Men hvat er tað so, ið veruligur hendir! Hvussu oftani siggja ella hoyra vit tey fólk, sum lata seg velja á ting, luttaka í samfelagskjakinum, hetta, sum átti at verið so grundleggjandi og týðningarmikið fyri menningina av okkara samfelag! Og tá vit siggja okkurt á prenti, so eru tað oftani tilvildarlig og einkisigandi aftursvar uppá álop. Hvar er tað gevandi, tað uppbyggjandi, tað framfirtirlitandi, tað seriøsa orðaskiftið, sum er ein grundarsteinurin undir okkara demokratisku traditión - hvar finna vit tað í Føroyum í dag! Vit breggja okkum av at hava eina parlamentariska stýrisskipan, har endamálið og ábyrgdin hjá eini og hvørji andstöðu er at vera á varðhaldi og fylgja væi við øllum tí, sum fer fram í samfelagnum.

JAVNADARFLOKKIN sum nú hevur sitið í andstöðu í meira enn eitt ár, hava vit tíanverri hoyrt alt ov lítið til. Tað krevst so sanniliga meira av eini andstöðu - skal hon takast í álvara og fyri fult - enn bara tað einaferð um árið at fylleggja alternativ uppskot til eina figgjarlóg og at gera niðurstøður á einum landsfundi. Tað nyttar so lítið, um politikararnir ynskja veljarans álit og virðing bara at klikkja niður á hinar, bara at geva hinum skyldina fyri allar ólukkur, um tú ongantíð ert so mikið maður sum at taka í egnan barm. Eisini javndarfólk og javnadarpolitikarar eiga at taka í egnan barm. Teir eiga at viðganga gjørd mistøk, tí tað hevði veljarin fingið virðing fyri teimum. Og út frá hesum eiga teir eins og allir aðrir politikarar her á landi at verið við í tí so týðningarmikla orðaskiftinum um samfelagsins menning.

TAÐ er tíanverri ein sannroynd í føroyskum politikki í dag, at vit hoyra ov lítið til andstöðuna. Hvar eru røddir og pennar tykkara, tá stór og álvarslið mál fyri okkum øll verða koyrd ígjøgnum av verandi borgarliga sambandslandstýrinum! Hvat veit Palleba um tykkara hugsan í mongum av hesum málum! Hví hoyra vit ikki melið í tykkum, tá ein slíkur reindyrkaður og fanatiskur lokalpatriot sum Asbjørn Joensen í almennu fjølmiðlunum niðurger partar av føroyska sjúkráhusverkinum uppá tað allargrovasta! Er tað ikki tykkara simpla ábyrgd at geva tykkara bidrag til orðaskiftið um eitt slíkt mál! Er tað ikki bæði uppgávan og ábyrgdin hjá fólkavaldum politikarum - uttan mun til flokk ella ideologi - at vera við í tí almenna orðaskiftinum! Tað skuldi verið so sjálvsagt, men hvar eru teir. Tað einasta vit í veruleikanum hava sæð til nú í eitt mannaminni eru rumbulsgreinar hjá formanni sambandsflokksins og hatsku og persónligu álopinu frá stavnmanni

fólkaflokksins nú ár eftir ár. Tað eru fólk fyri langari tíð síðani givin at taka fyri fult.

ER tað ikki uppá hægstu tíð at vit fara at krevja at føroyskum politikarum, at teir eru livandi og virknir í tí sum bylgist í samfelagnum, at teir geva sítt bidrag til tað mennandi orðaskiftið. Ella er tað veruliga so, at tey fólk, sum vit hava valt á ting at umboða okkum, veruliga einki hava uppá hjartað! Ella tíma ella tora tey ikki at vera við í orðaskiftinum!

ØLL kenna vit til hetta, at politikarar, tá val nærkast, triva í pennin og vilja sleppa fram at í blóðunum og í almennu fjølmiðlunum. Her mugu teir hava misskilt uppgávu sína. Tí politikarar fevnir um gongdina í samfelagnum hvønn dag og ikki bert teir seinastu dagarnar undan vali ella afturváli.

AT vit nema við henda spurning um tørvandi seriøsa luttøku politikaranna í samfelagskjakinum júst nú er kanska ikki heilt av tilvild. Nógv verður nevniliga tosað um nýval, og spurningurin er tí, um ikki flestu av okkara snorksovandi politikarum nú fara at rakna við sum úr dvala og aftur vera at siggja í blóðunum, hoyrast í útvarpi og sjónvarpi osfr! Skulu núverandi føroyskir politikarar vinna aftur álit og virðing veljaranna, tá sigið okkum, hvørjir tit eru, hvat tit standa fyri, hvørjar hugsanir tit hava um framatíðar føroyska samfelagið. Tá tit hava gjørt tað kunnu veljararnir meta tykkum út frá tí tit eru og tí tit vilja og ynskja fyri hetta samfelagið.

jami